

žinyas

Jungtinių Amerikos Valstybių
Lietuvių Bendruomenė, Colorado
Apylinkė

The Colorado Chapter of the
Lithuanian American Community
of U.S.A. Inc.

L i e p a

1986

J u l y

LABAS !

Tikimės, kad visi džiaugiasi gražiu vasaros oru. Į vasaros pabaigą kviečiame atvykti į gegužinę - rugsėjo mėnesį.

KAS ĮVYKO PRAEITYJE

Šių metų Folk Arts Council Summerfest gerai pasisekė. Mes ir vėl turėjome maisto pardavimų. Ačiū Juozui Kalėdai už vadovavimą šiam uždaviniui. Didelis ačiū priklausytojai ir Sue York, kuri tvarkė kepinių paruosimą - visuomet labai svarbus darbas. Tai mūsų geriausia proga užsidirbti pinigų. Prisidėkime prie šios šventės sekanciais metais, jei šįmet tas nebuvo įmanoma. Labai ačiū visiems, kurie prisidėjo savo talka.

KAS ĮVYKS ATEITYJE

Mūsų sekantis susirinkimas įvyks WANO Distributing Room (5880 W. 88th) š.m. rugpiučio 2 d., 6 val. vak., maistas - sunėstinis, įėjimas \$1.00.

GEGUŽINĖ

Įvyks rugsėjo 7 d., 1:00 po piet, Cherry Creek State Parke - "group picnic area" rajone. Įėjimas: \$2.00 nariams, \$3.00 kitiems. Reikės atsinešti savo maistą, gėrimai bus parūpinti. Tikimės puikaus oro, bus sporto žaidimai, smagiai praleisime popietę. Atsiveskite svečių!

GREETINGS !

We hope our members are enjoying this great summer. As it draws to an end, however, you are invited to attend the picnic in September.

PAST EVENTS

The Folk Arts Council Summerfest was a fun time. We again were represented with a food booth. Thank you, Juozas Kaleda, for being in charge of another successful function. Many thanks to Sue York for organizing the baking - always an important task. This event is our largest fund raiser, plan to participate next year, if you missed it this year. Many thanks to everyone who helped with this project.

UPCOMING EVENTS

The next meeting will be held at the WANO Distributing Room (5880 W. 88th) on August 2nd, at 6:00 p.m. It will be Potluck, with a \$1.00 admission, as usual.

THE PICNIC

will be on September 7th, at 1:00 p.m., at the Cherry Creek State Park - group picnic area. Admission: \$2.00 for members, \$3.00 for non-members. Bring your own food, the drinks will be provided. Plan for great weather, active volleyball and much fun. Bring a friend!

Metinis "VILTIES" žurnalo pobūvis šimet įvyks rugsėjo 27 dieną. Jei reikia daugiau informacijų, skambinkite Vytautui Beliajui (839.1589). Jis leidžia šį žurnalą jau virš 40 metų. Programos metu pasirodys įvairių tautybių tautinių šokių grupės, bet numatomi ir bendri šokiai visiems svečiams. Tie pobūviai visuomet būna labai smagūs!

Rugsėjo mėnesio susirinkimo nebus, bet vėl susitikime WANO pastate, spalio 4 d., maistas bus suneštinis, pradžia 6 val.vak., įėjimas \$1.00.

KAS ĮVYKS TOLIMESNĖJE ATEITYJE

Sekančiais metais birželio mėnesį bus švenčiamas Lietuvos Krikšto 600 metų Jubiliejus. Pasitaiko žmonių, kurie mano, kad Lietuva visai nesena valstybė. Tai bus gera proga pagarsinti Lietuvos vardą. JEI GALĖTUMETE STOTI Į TALKĄ, skambinkite Bronei Feliss (256.0205).

Jau žinome, kada įvyks sekanti pasaulinė LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ - būtent, liepos 3 d., 1988 m., Hamilton, Ontario, Kanadoje. Tai bus trečioji šventė, kurioje dalyvaus mūsų "RŪTOS" šokėjai. Jie jau dabar domisi ta švente. Rugpjūčio mėnesio pabaigoje mūsų šokėjai dalyvaus Tautinių Šokių Kursuose, Michigan valstijoje. Paprastai turėjome studentų ir veteranų grupes. Ar nebūtų puiku, jei šį kartą turėtumėm ir vaikų grupę? Kaip ten bebūtų, veteranai (net jeigu niekad nešokę), studentai ir vaikai - kreipkitės į Antaninę Bulotienę (770.6687). Padėkite išlaikyti susidariusią tradiciją!

VIETINĖS ŽINIOS

Mūsų širdingiausia užuojauta

Ponui Vincui Grėbliūnui, sūnui Sauliui Grėbliūnui su šeima, bei kitiems šeimos nariams - a.a. Marijai Grėbliūnienei mirus -

Dick York ir jo šeimai, Dick a.a. Tėvui mirus.

KANKLĖS

Bandome gauti kankles iš Lietuvos, ir gal net šių metų pabaigoje.

Dėkojame už neseniai gautas aukas:

Edward ir Bernice Mielkus \$10.00

Juozui ir Adolfai Totoraičiams 17.00

Vincent ir Charlene Alexis 17.00

The annual "VILTIS" anniversary party will be held on Sept. 27th. Contact Vyts Beliajus (839.1589) for details. Vyts has published "Viltis", folk dance magazine, for about 40 years. At the party there will be performances by dance groups of many nationalities. All guests will also participate in dances. It's always a lot of fun!

Although we are skipping our meeting in SEPTEMBER, we'll be back at WANO Distributing on October 4th. Again, Potluck, 6:00 p.m., \$1.00.

FUTURE EVENTS

Next year in June we will celebrate the 600th Jubilee of Lithuania's conversion to Christianity. There are some people who think that Lithuania was only recently established. This will be a good opportunity to educate Colorado about Lithuania. IF YOU CAN HELP, call Bernice Feliss (256.0205)

The date has been set for the next world-wide LITHUANIAN FOLK DANCE FESTIVAL - July 3rd, 1988, in Hamilton, Ontario, Canada. This will be the third festival our "RUTA" dancers will attend. They are looking forward to it! At the end of August two of the dancers will be attending the Dance Camp in Michigan. We usually had students' and veterans' groups. Wouldn't it be great to include a children's group this time? Either way, veterans (even if you have never danced), students and kids - call Toni Bulota (770.6687) and join the best group around. We have a tradition to uphold!

LOCAL NEWS

IN THE HOURS OF SORROW our sincere sympathy to

Mr. Vincas Grėbliūnas and Saulius Grėbliūnas as well as to all other family members on the passing of Mrs. Marija Grėbliūnas -

Dick York and his family on the passing of Dick's Father.

KANKLĖS

Plans are being made of getting a set of kankles from Lithuania. We hope to have this musical instrument before this year's end.

Our thanks for the recent donations to the FUND:

Edward and Bernice Mielkus \$10.00

Joseph and Adolpha Totoraitis 17.00

Vincent and Charlene Alexis 17.00

Lietuvių kalba priklauso Baltų kalbų šakai, o ši priklauso indoeuropiečių kalbų šeimai. Baltų grupė susidėjo iš dabar išnykusių senųjų prūsų, kuršių, žemgalių bei sėlių kalbų ir dabartinių latvių ir lietuvių kalbų.

Lietuvių kalba - iš visų dabar dar gyvų indoeuropiečių kalbų - yra pati senoviskiausia, pati konservatyviausia, tuo ji nepaprastai vertinga indoeuropiečių kalbų studijoms. Tie plotai, kuriuose daugelį metų lietuviai gyveno, buvo apsupti dideliais miškais, pelkėmis ir upėmis, toli nuo didžiųjų kelių, todėl tenai gyvenę žmonės beveik neturėjo ryšio su kitomis tautų grupėmis ir taip išlaikė daug būdingų bruožų savo senovinės kalbos.

Kitas indoeuropiečių šakas sudarė: slavai, indo-iranėnai, graikai, italikai, germanai, armėnai, albanai, keltai, hititai ir tokarai. Tas visas kalbų grupes lyginant, didelės reikšmės turi vietovardžiai, archeologinės iškasenos, rajonai, kur gyveno baltų proseneliai, kur namus statėsi, vietovės, kuriose buvo naudojami kaikurie pagrindiniai kalbų žodžiai. Buvo laikai, kai baltų sodybos siekė dar toliau į rytus ir vakarus (net ir į pietus) nuo tos vietos, kur šiandien randasi Latvija ir Lietuva. Laikui bėgant, baltams teko gintis nuo užpuolinėjų jų kaimynų, slavų ir germanų kilmės; baltų skaičiai ir gyvenamieji rajonai keitėsi, kartu keitėsi ir jų kalbos. Baltų grupė, atskilusi nuo indoeuropiečių prokalbės, pasidalino į rytų baltų grupę (įskaitant lietuvius, latvius, dabar jau išnykusius kuršius, žemgalius ir sėlius) ir vakarų baltų grupę (susidėjusią iš senosios prūsų kalbos ir kelių jos šakų.)

Lietuvių kalboje turime dvi pagrindines tarms: žemaičių ir aukštaičių. Pastaroji sudaro pagrindą dabartinei literatūrinei kalbai. Seniausia spausdinta knyga lietuvių kalba buvo Martyno Mažvydo "Mažasis Katekizmas", išleistas 1547 metais.

Viso yra virš trijų milijonų žmonių, kurie kalba lietuviškai, dauguma gyvena Lietuvoje ir kaimyninėse vietovėse į rytus, pietus ir pietryčius nuo dabartinės Lietuvos valstybės. (Lietuva randasi tarp germanų (vidurio Europoje) ir slavų (rytuose), tačiau su tom dviem didelėmis grupėmis etnografiškai nieko bendro neturi. Į šiaurę nuo Latvijos ir Lietuvos gyvena estai ir suomiai, kurių kilmė yra labai skirtinga.)

Apie pusę milijono lietuvių gyvena išsibarstę kitose šalyse: daugumas jų gyvena Amerikos Jungtinėse Valstybėse; mažesnėmis grupėmis - Kanadoje, Pietų Amerikoje, Australijoje, Anglijoje ir kelse kitose Europos valstybėse, ir - Sibire - tai yra žmonės, kurie buvo ten išvežti iš Lietuvos dabartinės sovietų okupacijos metu.

Pasinaudota straipsniais iš Lietuviškosios Enciklopedijos lietuvių ir anglų kalbomis, taip pat Prof. A. Klimo ir Prof. Juozo Ereto darbais.

Lithuanian belongs to the Baltic branch of the Indo-European family of languages. The Baltic group consisted of the now extinct Old Prussian language and the dialects of the Couronians, Zemgalians, Selonians as well as of today's Latvian (or Lettish) and Lithuanian languages.

The Lithuanian language, from all still living Indo-European languages, is the oldest, the most conservative and archaic, thus it is extremely valuable in the studies of the Indo-European languages. The area, where Lithuanians lived for many years, was surrounded by primeval forests, endless marshes and rivers, far from the main roads of other nations, thus people living there had little contact with other groups and had preserved many qualities of their ancient language.

Other branches of the Indo-European family include Slavic, Indo-Iranian, Greek, Italic, Germanic, Armenian, Albanian, Celtic, Hittite and Tocharian. In the studies of the relationship of all these languages of the Indo-European family - of great importance are the names of places, archeological discoveries, regions where the forefathers of the Balts established their homes, locations where some of the basic words were used. There were times when Baltic homesteads reached farther to the east and the west (even to the south) from where today Latvia and Lithuania are located. As time passed, they had to protect themselves from the attacks by their neighbors of Slavic and German origin, their numbers and their areas changed, as did the languages they spoke. The Baltic group - after splitting from Primitive Indo-European, subdivided off into East Baltic (including Lithuanian, Lettish and the extinct Couronian, Semigallian and Selonian languages) and West Baltic (consisting of the Old Prussian language and some of its branches.)

Lithuanian has two major dialects: Low Lithuanian and High Lithuanian, which is the basis of the contemporary literary language. The earliest printed book in Lithuanian was the "Small Catechism" by Martynas Mazvydas, in 1547.

There are over three million people speaking Lithuanian, most of whom live in Lithuania and the bordering regions to the east, south and southeast of the present Lithuanian state. (Lithuania is situated between the Germans (middle Europe) and Slavs (in the east), however, ethnographically the country belongs to neither of its big neighbors. To the north of Lithuania and Latvia there reside the racially distant Finns and Estonians.)

Over half a million of Lithuanians are scattered in other countries: the majority of these live in the United States, and in smaller numbers - in Canada, South America, Australia, England and several other European countries, and - in Siberia - people who were deported there from Lithuania during the present occupation by the Soviet Union.

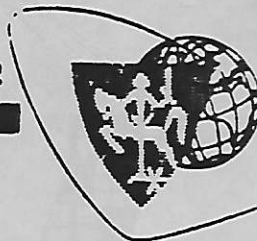

Based on articles from the Lithuanian Encyclopedias in Lithuanian and in English and by Mr. A. Klimas and Prof. J. Ehret.

Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būti!

**Jungtinių Amerikos Valstybių Lietuvių Bendruomenė
Colorado Apylinkė**

The Colorado Chapter of the Lithuanian American Community

REMAINING SCHEDULE FOR 1986

- August 2nd: WANO meeting
- September 7th: PICNIC at Cherry Creek State Park, 1:00 p.m., \$2.00 for members, \$3.00 for non-members; bring your own food, drinks will be provided
- September 27th: "VILTIS" anniversary party
Contact Vyts Beliajus (839.1589) for details
- October 4th: WANO meeting
- November 1st: WANO meeting
- December 20th: KŪČIOS Supper

For further information call Dick York at 793.0678.

ORDER FORM

Please reserve the following items for me

	Quantity	Total Cost
REGULAR size English-Lithuanian dictionary (\$5.00 ea)	_____	_____
LARGE print size English-Lith. dictionary (\$7.00 ea)	_____	_____
Lithuanian weaving loom (\$25.00 ea)	_____	_____
Total enclosed		_____

Name _____ Address _____

Mail to: Mr. Juozas Kaleda, 737 S. Clay St., Denver, CO 80219

VILTIS

A MAGAZINE OF FOLKLORE AND FOLK DANCE

ANNIVERSARY PARTY September 27, 1986 #5⁰⁰
7-11 PM

STEELE COMMUNITY CENTER

3914 King Street

Be it a bright sunny day, overcast or rainy, or snow blizzards, *VILTIS* parties are "all-weather" events enjoyed by all who attend. This year's 42nd Anniversary celebration of a printed *VILTIS*, September 27, will be no exception — a reunion of *VILTITIES* and friends from everywhere.

The evening party will feature a number of dance groups who will entertain the guests. The NARODNO DANCE ENSEMBLE from Boulder will present a suite of Polish dances.

FIESTA COLORADO will present a group of Mexican dances. It is now under the direction of Lisa Trujillo, sister of Jeanette Trujillo McDowell, and has danced for *VILTIS* parties for many years. Now that Jeanette has moved to New Mexico, Lisa is continuing the tradition of excellence.

The RUTA LITHUANIAN FOLK DANCERS, another regular group under the direction of Antanina Bulota, will be on hand with their lively dances.

LINANNE WICK will entertain our guests with her fast stepping Irish step-dances. There is a chance that her brother, REGAN, might come in from Washington, D.C. to do duets with Linanne.

We will have a number of local dance instructors who will lead our guests in recreational dances. Guest musicians, such as JIM GRAHAM from Fort Collins on accordion; JOE FAIRFIELD from Bridgeport, Neb., on accordion; BOB MOROUSKI from Pueblo on hammer dulcimer, and others will provide live music for the guests for polka and folk dancing.

Come rain, sun or blizzards, a good time is always assured!

RUTA LITHUANIAN FOLK DANCERS

(Photo by Saulius Pluskonis)

NARODNO DANCE ENSEMBLE

THE ORIGINS OF THE LITHUANIAN NATION

Lithuanians are the descendants of Indo-Europeans - from the branch of Balts or Aistians. The Old Baltic (Proto-Baltic) language left the common groups about 1000 before Christ. Later they broke up into still smaller groups - Proto-West Baltic - Yotvings, Prussians, Lithuanians and Lowlanders and Proto-East Baltic - Latvians, Kurshes and Zemgalens. All these languages, even though from the same origin, began to drift further one from the other.

At that time Baltic groups occupied quite a large area in Central Europe - at least six times as large, as they currently occupy. Archeological findings and remaining geographic names bear witness that Baltic people lived as far West as Berlin, South - even in Central Ukraine, East - not too far from Moscow and North - not far from today's Estonian borders.

The closest neighbors in those days were the Finns - North and Northeast, Slavs - to the East and Southeast, and in the West - Germanic groups.

Attacked by Slavs and Germanic groups, the Balts, and with them also Lithuanians, had to withdraw to the Northwest area.

Lithuanians, more than any other Balts, managed to keep their language in its original form and therefore our language has close ties with Sanskrit.

All these small Baltic groups were not able to survive, were occupied and annihilated by their very aggressive neighbors who already at that time were better organized and bent on wars.

Roman historian Tacitus (during the life of Christ) maintained that Balts were peace-loving and gentle people. Germans, however, in his opinion, were lazy, enjoyed fights, drinking, but...they were noted warriors.

It would appear that the peaceful Yotvings and Prussians disappeared from the earth, just like some American Indians were annihilated by adventurers who arrived from Europe, mostly Spaniards and Anglo-Saxons.

Much later - Balts, and especially Lithuanians - realized the importance of unity and began organizing their state, hoping to resist their attacking neighbors.

This, obviously, took place after Christ was born, approximately the year 1000. The first ruler of Lithuania who was able to unite Lithuanian groups, was Mindaugas. He came from the Highlands of Lithuania, capable politician and a good military leader. He was the first to understand that Christianity's arrival was unavoidable.

Later other capable sovereigns followed, Gediminas, Algirdas and Kęstutis, and then Vytautas the Great. During his reign Lithuania was very strong and ruled endless lands in Central Europe.

This part of Lithuanian history will be discussed at some later date.

LIETUVIŲ TAUTOS KILMĖ

Lietuviai priklauso indoeuropiečiams - baltų arba aisčių šakai. Jie yra mūsų protėviai. Baltų prokalbė atskilo nuo bendro kamieno apie 1000 metų prieš Kristų. Vėliau dar suskilo į smulkesnes grupes: vakarinius baltus - prūsus, jotvingius, lietuvius ir žemaičius; į rytinius baltus - latvius, kuršius ir žemgalius. Visos tos kalbos, nors ir iš vieno kamieno, palaipsniui pradėjo skirtis viena nuo kitos.

Tuo metu baltų grupės užėmė plotą centrinėje Europoje - bent šešis kartus didesnę, negu dabartiniais laikais. Archeologiniai radiniai ir išlikę vietovardžiai liudija, kad vakaruose baltų gyvenviečių būta net arti Berlyno, pietuose - jų randama vidurinėje Ukrainoje, rytuose - netoli Maskvos, o šiaurėje - arti dabartinės Estijos sienų.

Artimiausi to laiko kaimynai buvo suomiai - į šiaurę ir šiaurės rytus, slavai - į rytus ir pietryčius, o vakaruose - germanų giminės.

Spaudžiami slavų ir germanų, baltai, o drauge su jais ir lietuviai, traukėsi į šiaurės vakarus.

Lietuviai, daugiau negu kiti baltai, įstengė išlaikyti savo kalbos grynumą ir todėl mūsų gyvoji kalba yra artima senajam sanskritui.

Susiskaldžiusios baltų grupės neišstengė išsilaikyti ir tapo užkariautos ir išnaikintos žymiai veržlesnių kaimynų, kurie jau tuo metu buvo geriau organizuoti ir karingesni.

Romėnų istorikas Tacitas (Kristaus gyvenimo metu) sakė, kad baltai buvę labai taikingi ir švelnūs žmonės. Tuo tarpu germanus jis vadina tinginiais, peštukais, girtuokliais, bet ... pripažįsta juos buvus gerais kovotojais.

Atrodo, kad prūsų ir jotvingių taikingumas juos pražudė panašiai, kaip nekaltai buvo išnaikinti Amerikos indėnai, kai juos persekiojo iš Europos atvykę nuotykių ieškotojai, daugumoje ispanai ir anglų kilmės žmonės.

Tik vėliau - baltai, o ypač lietuviai - suprato vienybės reikšmę ir svarbą ir pradėjo organizuoti savo valstybę, kad galėtų atsispirti prieš kaimynus užpuolikus.

Tas, žinoma, įvyko jau po Kristaus gimimo, apie tūkstantuosius metus. Pirmasis Lietuvos valdovas, sugebėjęs apjungti lietuvių gentis, buvo Mindaugas. Jis buvo aukštaitis, gabus politikas ir gana geras karvedys. Jis pirmas suprato, kad krikščionybės atėjimas buvo neišvengiamas.

Po jo sekė kiti gabūs kunigaikščiai, kaip antai, Gediminas, Algirdas bei Kęstutis, o po to - Vytautas Didysis. Jo valdymo laikotarpiu Lietuva pasiekė didžiausios galybės ir valdė neaprepiamus centrinės Europos plotus.

Apie šį Lietuvos valdovų laikotarpį teks išsamiau papasakoti kitą kartą.

Fairhope, Alabama
September 1944

Denver, Colorado
September 27, 1986

42nd ANNIVERSARY PARTY
OF A PRINTED *VILTIS*

STEELE COMMUNITY CENTER
3914 King Street

WORKSHOP 2 – 5 p.m.

Featured guest teacher:

JACEK MAREK

EVENING PARTY 7 – 11 p.m.

- * General folk dancing for all
- * Demonstration groups

Admission \$5 for each session

Obtain your tickets from

VILTIS
PO Box 1226
Denver, CO 80201
(303) 839-1589

The beginning of *VILTIS* was as a nameless newsletter to the many friends and students in the armed forces. It appeared in May 1942.

As more were drafted, and news increased, it became necessary to increase the number of pages and to print the newsletter.

The first printed issue under the title *VILTIS* appeared in September 1944. *VILTIS*, the Lithuanian word for "Hope," was so named because it was Vyts' hope that the war would soon end.

When the war did end, *VILTIS*, in a gradual way, became the foremost publication for the folklorists and folk dancers.

JACEK MAREK TO TEACH AT VILTIS PARTY

Born in 1943 in Krakow, from his earliest years Jacek Marek had contact with the folklore of southern regions of Poland. In 1962 he began studies in the School of Forestry in Poznan, joining the Song and Dance Troupe *Wielkopolska* where for the first time he saw the folklore of this region. His interest in folklore influenced him to begin choreographic studies in Gdansk, and then in Warsaw. In addition to his forestry engineering diploma, he also earned a diploma in Dance Studies.

He began his work as instructor with *Wielkopolska* and served for a few years as assistant choreographer. In 1973 he established a Folk Dance Ensemble at the Poznan Politechnic Institute, of which he was the artistic director and choreographer until 1978. Under his direction this ensemble advanced to the ranks of the best student ensembles of song and dance.

In 1974 he was on a scholarship of the Ministry of Culture and Fine Arts in Budapest, where he studied Hungarian dance folklore. In 1976-77 he twice traveled to the German Federal Republic at the invitation of the Polish Folk Dance Ensemble. He worked with the Polish ensemble and learned Laban Kinetography in which his knowledge proved to be very useful in his work. Accepting the position of Folklore Arts in the Palace of Culture in Gdansk, he traveled frequently throughout Poland, where he collected and recorded the authentic dances and customs of the people.

From 1973 he has been a member of the Faculty of Folklore Studies of the Society *Polonia*.

In September 1978, Jacek Marek, his wife Bozena and their son Bartek arrived in Boston. He is currently the dance instructor and choreographer of the Krakowiak Polish Dancers of Boston.

RETURN REQUESTED

Lithuanian American Community
Colorado Chapter
c/o B. Maslokas
13902 E. Marina Dr., #404
Aurora, Colorado 80014

zylys

F 1